

DEMOCRACY RELOADING

GOVERN WITH YOUTH

IN DE SPOTLIGHT: ORGANISEREN PARTICIPATIEVE PROCESSEN

De meerwaarde van jongerenparticipatie is veel gemeenten duidelijk, maar hoe zorg je ervoor dat je de stem van jongeren duurzaam meeneemt? Het Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd en het Nederlands Jeugdinstituut geven hiervoor handvatten tijdens online masterclasses in het najaar van 2022 en voorjaar van 2023. Zij doen dit in het kader van het leer- en werktraject Democracy Reloading.

In deze blogs zetten we steeds een belangrijk punt uit een masterclass in de schijnwerpers en delen we inspirerende voorbeelden van gemeenten.

In de spotlight:

- Social Design door Joep Kuijper - Social Design Lectoraat Hogeschool Utrecht
- Participatief ontwerp en processen door Ivet Pieper - Stichting Alexander
- Jeugdplatform Amsterdam door Paulien Oldenburger - Gemeente Amsterdam

Wat houden Social Design en Co-Design in?

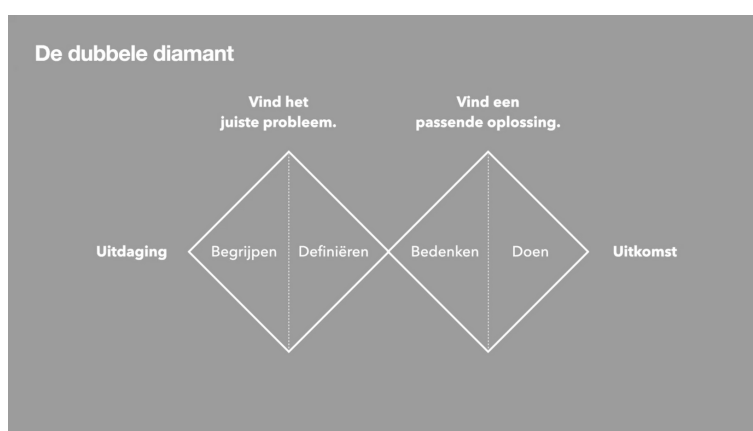
De opgaven waarvoor onze maatschappij staat, worden steeds complexer. Dit zet de overheid aan om op een andere manier te werken en de vraag van de burger centraal te stellen. Social design gaat over het ontwerpen van deze nieuwe, sociale structuren. Co-design is een onderdeel van social design. Samen met belanghebbenden ga je na wat zij nodig hebben, je kunt hen zelfs laten meebeslissen. Het gaat erom de burgers echt te zien en te zorgen dat zij kunnen meedoen.

De Toeslagenaffaire geeft weer hoe belangrijk het is om nieuwe, sociale structuren te ontwerpen. De mensen - de leefwereld - voelden zich niet gezien, gehoord en begrepen, en de systeemwereld - opgedeeld in verantwoordelijkheidsgebieden - had hier geen goed antwoord op. Zowel burger als ambtenaar kon zich hierin machteloos voelen.

IN DE SPOTLIGHT: ORGANISEREN PARTICIPATIEVE PROCESSEN

De dubbele diamant uitgelegd: Casus Maatschappelijke Diensttijd

Het ontwerpen van een nieuwe, sociale structuur wordt ook wel uitgelegd aan de hand van de dubbele diamant: denken en doen gaan gelijk op. Je bouwt een brug terwijl je erover loopt. Joep vertelt in deze casus van de Maatschappelijke Diensttijd (MDT) welke fasen zijn doorlopen om tot een goede invulling te komen.

Begrijpen: “Eerst wilden we weten waar jongeren zich mee bezighielden in hun vrije tijd, voordat we op een school hun mening vroegen over de MDT. Zo konden we het programma verbinden aan wat er al is voor jongeren in plaats van het programma te forceren. Belangrijke stelregel hierbij is: stel de oplossing uit en wees nieuwsgierig naar de belevingswereld van de doelgroep.”

Definiëren: “Na het gesprek met de jongeren keken we welke patronen opvielen en welke conclusies we konden trekken. Als je hun motivaties kent, kun je plannen bedenken die hierop aansluiten. Belangrijke tip: communiceer inzichten op begrijpelijke wijze, in ons geval aan de jongeren. We maakten voor hen een landkaart waar alle onderdelen van het programma opstonden. Onderaan konden zij hun mening hierover invullen.”

Bedenken: “We lieten de jongeren vervolgens zelf bedenken wat de vorm van de MDT moest worden en welke activiteiten zij als eerste wilden uitproberen.”

Doen: “We testten de aannames in de praktijk. In het MDT-ontwerp maakten we gebruik van proeftuinen als prototype om het ontwerp verder vorm te geven en te verbeteren.”

IN DE SPOTLIGHT: ORGANISEREN PARTICIPATIEVE PROCESSEN

Participatief Jeugdplatform - Stichting Alexander & Gemeente Amsterdam

Een mooi voorbeeld van social design is het Jeugdplatform Amsterdam. Paulien: “Als gemeente erkennen en waarderen wij de kennis en ervaring van ouders en kinderen dusdanig dat we beleid erop bijsturen en aanpassen. Dit is een succesvol participatieproject in het gemeentelijke domein dat nu zes jaar bestaat. En al is de ontwerpfase ten einde, we blijven kijken naar wat werkt en wat we kunnen aanpassen.”

Jeugdplatform Amsterdam richt zich op drie pijlers:

1. Jagen en verzamelen. Verzamelen van ervaringen en meningen van ouders en jongeren in de stad op formele en informele wijze.
2. Bruggen bouwen. In de persoonlijke interactie gebeurt er veel. Want als je mensen bij elkaar brengt en je ruimte creëert voor het luisteren naar ieders verhaal en voor dialoog, dan bouw je bruggen.
3. Stemmen versterken van ouders en jongeren door hen adviezen te laten geven en naar bijeenkomsten te laten gaan. Als er een bijeenkomst van de gemeente is, gaan er jongeren van het platform heen. Zij worden hierop voorbereid en begeleid.

Praktische voorwaarden voor deelname aan het Jeugdplatform

In dit voorbeeld varieert de leeftijd van de jongeren tussen 12 en 24 jaar. Oudere jongeren nemen de mentorrol op zich voor de jongere leden. Ouders kunnen hun kinderen onder de 12 jaar vertegenwoordigen. Alle betrokkenen ontvangen een vergoeding voor hun deelname. Dit helpt om prioriteit te geven aan het platform boven bijbaantje/werken/mantelzorgen en zorgt ervoor dat ouders bijvoorbeeld oppas kunnen betalen zodat zij kunnen deelnemen. Elke eerste dinsdag van de maand komt het Jeugdplatform samen voor een activiteit en eten de deelnemers met elkaar.

Eenmalige betrokkenheid ook mogelijk

Niet iedereen wil zich voor langere tijd verbinden. Deze mensen krijgen de mogelijkheid aangeboden om kortdurend of eenmalig hun verhaal te delen. Hun deelname is belangrijk als je de stem van een brede groep wilt horen.

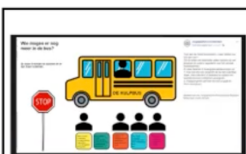
IN DE SPOTLIGHT: ORGANISEREN PARTICIPATIEVE PROCESSEN

TOOLCASUS: DE WETHOUDER EN DE JONGERENTAFEL

FORM FOLLOWS FUNCTION

Wethouder:
Ik wil in contact
komen met
jongeren!

Ambtenaar:
Welke ideeën hebben
ouders en jongeren
over wachttijden?

Jongere: ik heb
geen huis.
Gemeente doe
iets!!

De wethouder van Gemeente Amsterdam wilde graag in contact komen met al haar doelgroepen. Maar hoe dit te organiseren? Uiteindelijk droeg Stichting Alexander een idee aan dat al bestond én goed haalbaar was: Jongerentafels, ook wel Ervaringstafels genoemd.

De Jongerentafel in de praktijk

Ivet: “In de voorbereiding kiezen we met de wethouder een thema, zoals jeugdhulp of pleegouders. Stichting Alexander gaat op zoek naar jongeren en bereidt de bijeenkomst met hen voor. Tijdens de tafel mag de wethouder (of andere bezoeker) een uur lang niets zeggen en alleen maar naar de jongeren luisteren met hoofd en hart. Na de pauze is er ruimte voor een gesprek tussen de wethouder, ambtenaren en de jongeren. Het resultaat? Veel enthousiasme, zeker ook bij de wethouder: zo kan zij steeds direct de ervaringen horen en meenemen naar haar collega's.”

IN DE SPOTLIGHT: ORGANISEREN PARTICIPATIEVE PROCESSEN

Highlights van deze spotlight

- Rugdekking of draagvlak creëren en mobiliseren doe je door te blijven herhalen. Blijf aandacht schenken aan jongerenperspectief en de gedachte 'waarom doe je dit'.
- Betrokkenheid kan zowel langdurig als eenmalig. Onderzoek wat past bij welke doelgroep en stel je flexibel en creatief op om de eenmalig betrokken jongeren te bereiken.
- Form follows function.
- Het gaat om hacken en slim nadenken. Ga een coalitie aan met scholen, denk aan het vak burgerschapsonderwijs. Er zijn allerlei vormen mogelijk.
- IKEA effect: labour leads to love. We gaan ervan houden omdat we het zelf hebben gemaakt. Als organisaties en jongeren samen met gemeenten plannen bedenken, dan ontstaat er ook motivatie.
- Gewoon doen bestaat uit het testen van je aannames in de praktijk. Maak gebruik van proeftuinen als prototype van je project.